

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Martia, Joi și Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 B.
Pentru menabile pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru strălinate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele neprimite se restituie. Articolele nepublicate nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru edată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Postul

din punct de vedere al canoanelor și al
vieții practice a credincioșilor.

Disertație citită de preotul Ioachim Muntean, în
conferința preoțască a tractului Seliște, ținută în
Tilișca la 23 Septembrie 1904.

În toate timpurile și la toate popo-
rile a existat credința în anumite pu-
teri supranaturale, de la cari depinde
vieța, binele și fericirea omului, în cele
mai varii concepțiuni.

La perfecțiunea cea mai înaltă po-
sibilă a ajuns însă numai creștinismul,
biserica cea vie, întemeiată pe învăța-
turile sublimе propagate de Iisus Chri-
stos, Fiul lui Dumnezeu.

Ca mijloc de intrare în sinul a-
cestei biserici și de ajutorință la ajun-
gerea scopului ei final, care este feri-
cirea sufletească și trupescă a mărturi-
sitorilor credinței, apostolii și următorii
lor, sfinții părinți, după exemplul și în-
vățăturile date de dumnezeescul lor în-
vățătoriu au așezat unele *misterii*, așa
numite *taine ale legii noi*, șapte
la număr, spre folosul credincioșilor.

Nu mai puțin folos sufletească și
trupescă așteptăm noi creștinii de la alte
două deprinderi evlavioase introduse de
apostoli în adunările lor, anume: *postul*
și *rugăciunea*, după pilda și porunca
Mântuitorului, care zice la Ev. Marcu
c. 14 v. 38: „priveghiați și vă rugați,
ca să nu cădeți în ispită”; iar în alt
loc, la Ev. Mat. c. 17, v. 21: „acest
neam (duhul necurat, când trupul se
ostește asupra sufletului) nu iese, fără
numai cu rugăciune și cu post”.

Postul, ca și rugăciunea, au fost
în us și în vechime, în deosebi la po-
porul jidovesc. Așa cetim despre Avraam
că „s-a rugat, și a însănătoșat Dzeu pe
Avimele, și pe muera lui, și pe sluj-
nicile lui, și au început a naște”. (Gene-
cere 20, 17).

Ear' prorocul David în Psalm 118,
v. 164 așa grăiește: „de 7 ori în zi
te-am laudat pentru judecățile dreptății
tale”; — fiindcă rugăciunea nu e nu-
mai de cerere, ci și de mulțumită și de
laudă.

Pentru folosul ce l' aduce postul,
ne spune Esra despre sine și ai sei
în Cartea I. c. 8, v. 23, unde astfel
grăiește: „Și am postit, și am cerut
de la Dumnezeu nostru acesta (adecă:
să-i apere de dușmani în călătoria lor
spre Ierusalim) și ne-a ascultat pe
noi”.

Același lucru ni-l spune Tovit în
Cartea sa c. 12 v. 8, unde zice: „Bună
este rugăciunea cu post, și cu milos-
tenie, și cu dreptate”.

Postit-a Moisi în muntele Sinai, și
vădătoriu de Dumnezeu s'a făcut.

Postit'a Ilie, și pe căruță de foc
s'a înălțat.

Postit'a Isa'a, și cărbune de foc
s'a atins de gura lui, care a șters fără-
delegile lui și păcatele lui a curățit.

Prin postire Daniil și cei 3 tineri
au călcat vâpaia focului și gura leilor
au astupat. (Vezi: Triodul, Mercuri în
septemăna brânzii, păsna a 6-a din
Canon).

Un fel de post a fost pentru Adam
și Eva porunca dată în Raiu, cum ne
spune sf. Ioan Chrisostom în una din
cuvântările sale, pe care însă ei nu
l-au ținut, și așa s'au osândit.

Valoarea postului din punct de
vedere moral a fost recunoscută și mai
târziu, în timpul creștinismului. De
aceia biserica, în urmărirea scopurilor
sale înalte, n'a întârziat a ridica postul
la rangul unei instituțiuni de prima
ordine.

Apropiindu-ne în modul acesta de
simbului temei noastre, care, în forma
cum ni-s'a pus, e de a se împărți în
două, fiind a se privi postul mai în-
tâiu din punct de vedere *canonic*, adecă
teoretic, ear' după aceea din punct de
vedere *practic*, să ne punem dar' pentru
lămurirea primei părți, următoarele în-
trebări: 1. Ce e postul? 2. De câte
feluri e postul? 3. Câte posturi sunt?
4. Prin cine și cum s'au într'oduc po-
sturile în biserica noastră?

La toate acestea vom răspunde pe
rînd, mai mult s'au mai puțin exact,
după cum adecă ne slujesc puterile
mărginite.

Postul, în sens liberal și după în-
țelesul de obște, e abținerea pe nu
timp ore-care de la anumite mâncări
și beuturi. Ear' în sens *moral* e ab-
ținerea de la *reutăți*, prin înfrânarea
pofteilor sufletești și trupesti.

În înțelesul din urmă ni-l prezintă
și biserica în cântările sale cele fru-
mose și înălțătoare de inimi din Triod.

Așa cetim în canonul de Luni în
septemăna brânzii, păsna 1: „Încep-
tura umilinței și a pocăinții este în-
străinarea reutăților și oprirea pofteilor”.

Și în același canon le păsna a
8-a: „Astăzi ce mâncări lăpădându-ne,
să ne sîrguim a ne lăpăda și de lu-
crarea greșalelor, pocăindu-ne”.

Ear' în stihira 1 de la stihovă
Luni s'era în septemăna I. a postului
mare ni-se spune apriat, că postul cel
adeverat și bineplăcut Domnului este:
„înstrăinarea de reutăți, înfrânarea lim-
bii, lăpădarea mâinii, osăbirea de poite,
de clevețire, și de minciună, și de ju-
rământul strimbu”.

Dar' pe cum calul sburdalnic, nu
prin grăunțe, nici cu boldul puienilor,
ci cu ajutorul frâului se moie și se
îmblânzește: așa e și cu patimile și cu
poftele ce ne stăpănesc. Mai ușor le
vom învinge atunci, când trupul il vom
înfrâna cu postul și cu privegherea.

Resignațiunea sufletească se mîergă
deci paralel cu înfrânarea trupescă, ca
să putem ajunge la rezultatul pe care-l
dorim.

În post nu se admit ca bucate de
hrană specii ațîțătoare, cum e carnea și
similarele ei, apoi așa numitele bucate
albe, — afară de septemăna brânzii,
și nici peștele, cu excepțiunea unor
zile anumite.

Trecem acum la resolvarea întrebării
a 2-a: De câte feluri e postul?

În cele premergătoare am descris
postul așa numit comun, sau ordinar,
în care se pôte mânca pe zi de câte-
ori cere trebuința.

De el se deosebește postul cel
strict sau *ajunul*, când nu se mîncă
de cât bucate uscate, în deos-bi pâne,
și ca beutură se bea apă, dar' și ace-
stea numai îndeseră, după vecernie, pe
la apusul sôrelui, sau mai corect zis:
după 9 ciasuri din zi, adecă pe la 3
ore după amiază.

Zile de ajun sunt însă numai 3
pe an: Sâmbăta cea mare, necondițio-
nat, și zilele premergătoare praznicelor

Nașterii și Botezului Domnului nostru
Iisus Christos, în mod condiționat, de-
pendent fiind ajunul de la respectiva
zi a săptămânii.

Anume: când aceste praznice cad
într'o zi de Duminică sau Luni, atunci
în ziua premergătoare, adecă în cea de
ajun, nu ajunăm, ci ținem post obici-
nuit. Deoarece Sâmbăta, ca zi de odih-
nă a lui Dzeu la crearea lumii, și
Duminica, ca ziua Învierii Domnului,
nu sunt zile de întristare, ci de bucu-
rie, în cari postul strict sau ajunul
nu numai că nu se demandă, ci din
contră se oprește expres cu amenințare
de pedepsă, prin canonul 64 aposto-
lesc. Excepțiune de la această regulă
generală se face numai cu Sâmbăta
cea mare, cum s'a amintit mai sus, în
sensul aceluiași canon.

De post sunt dispensați: omenii
betrâni, slabi și neputincioși, cum și
bolnavii și muierile lehuze (lângă cari
eu aș mai alătura și pe copii), după
tăluirea canonului 69 apostolesc în
Pidalion, și după canonul 8 și 10 al
sfântului Timoteu din Alecsandria.

Va (urma)

Fragmente istorice.

Respre boerii din țera Făgărașului.

De
Non quis, sed quid.
(Urmare).

2. Strimbul de Vaad et Sinca, 20
patrifamilii, cari au la mână două
diplome pergamentale, una de la
Balthazar Báthori de Sömlö, Comes et
haeres perpetuus dominusque terrae Fo-
garas, din 15 Iunie 1592, prin care
se confirmă actul judiciar încheiat
înaintea tribunalului asistat de 12
boeri în Făgăraș la anul 1585, prin
care boerul Aldea Dates de Vaad
adopteză pe Nagone (Neagoe) Ztrim-
bul de Sinca în jumătatea unei cuar-
tialități din boeronatul seu ereditat
parte de la părinți, parte în urma
morței consăngeanului seu Ztoica de
Somcuta, transferându-i-se toate drep-
turile boeronale cu exempțiunea de
orice îndatoriri, cu cari sunt însă-
cinați Vechinii (vecinii). Totdeodată
se confirmă și actul de transacțiune,
prin care boerii Stoica, Boyer, Oprea,
Czoffle, Lupul și Leoca de Vaad dau
dreptul lor de mără numitului Nago
Strimbul și Salamon Aldone de Vaad
în privința unor realități din Ohaba
și Sinca. Al doilea document pe per-
gament e de la Maria Christierna
Transilvaniae Princeps etc., din Alba-
Iulia 20 Iunie 1598, prin care se
ratifică actul citat al lui Balthazar
Báthori.

În dosul diplomei Mariei Chri-
stierna se află scrisă următoarea no-
tiță: *Ad 1729 diebus Aprilis Szentille*
Sztrimbuly Kisselbi a Many Sztrimbuly,
küis paposkodot Sinkan Circa 27 e szten-
deig Rimnikre menven, kalugeré lett. Jött
Rimnikről visza Sinkára eodem a 24
April sign. Sinka 24 April 1729. N. B.
Soha ez előtt az mi familiából Kaluger
nem voltak. Sinkay Sztrimbuly István
m. pr.

Se zice că acest scriitoriu a fost
vameș la Turnu-Roșu.

Din această familie se trage și
vestitul cronicar George Șincai.

La anul 1791 trei frați Ioan,
George (cronicariul) și Andreiu au
cerut de la dieta transilvană confe-
rirea posesiunii fiscale Perșani pen-
tru posesiunile lor din Șinca, ocu-
pate prin militarizarea graniței, —
fără succes.

În anul 1677 Sztrimbuly asesor
scaunului boeresc din Făgăraș, ear'
la anul 1758 un Strimbul ocură ca
martor în inquisițiunea genealogică
a familiei Barbat de Șercăița.

3. Popa Szin alias Pop Boer de
Vaad are donațiune nouă de la Ana
Bornemisza din Alba-Iulia în 20 Sep-
tembre 1666, dată lui Popa Szin
Boer de Vaad, și armale de la M.
Apafi din Radnoth 10 Octobrie 1687.
Are 8 patrifamilii.

4. În conscripțiunea Hevenesi
din anul 1711 ocură întră boerii din
Vaad și familia Kozgaria de Vaad.

Afară de muntele Lerescu, care
și astăzi se află în posesiunea fami-
liei Strimbu, comuna Vad a avut și
muntele Vacarea, care în urma mi-
litarisării s'a confiscat, și mai mulți
boeri au devenit în clasa celor că-
duți, — precum au fost Dates, Lupul,
Mărgineanu etc.

b) În Comuna Ohaba, cu 189 case
și 770 locuitori, situată întră, comu-
nele Vaad și Șinca, boerii au fost
compositori moșilor boeronale din
aceste sate, precum am vădut la
familia Strimbu din Vaad și după
cum vom vedea la boerii din Șinca:
Balan, Boila, Bulea, Barszan, Stoika
etc., pe cari îi vom specifica în ru-
brica Șincai mai pe larg.

În urma militarisării, Ohaba a
devenit centrul companiei a XI, dar'
din cauza constringerii la confesi-
unea unită, mulți dintră ei emigrară
și în locul lor se aduseră coloniști noi.

Întră acestia a fost și familia
Malya alias Valya de Orosfalva, nu-
mită și Marin, carea a fost nobilitată
cu diploma lui George Rákoczy din
Arad în 7 Iulie 1658, dată scope-
tariului Daniil Mallya cu următoarele
armale: pe scut de colóre celestină
se vede o potcovă străpunsă de o
săgetă.

Familia Boer din Ohaba e imi-
grată din Sâmbăta, cu diploma de
la M. Apafi din 1663 (vezi la Sâmbă-
ta).

Comuna Ohaba a fost avut mun-
tele Fața Iliei, primitiv al boerilor
Ilie.

c) În satul Șinca-vechiă, cu 359
case și 1623 locuitori.

1. Bârsan, Balan, Bulea sau Boilă,
Stoica, Salomon de Șinca, cu totul vre-o
50 patrifamilii. Pe timpul lui Mihnea
Vodă (1507—1510) fugit și omorât
în Sibiu (1510) mai mulți boeri din
țera Făgărașului răsculându-se în
ajutoriu lui, li-s'au confiscat și vên-
dut averile. Așa s'a întâmplat și cu
boerii din Șinca a nume Stan Solo-
mon, Aldea Solomon și Salomon al lui
Wancza, cari în anul 1534 *jeria tertia*
proxima post festum omnium Sanctorum
infățishându-se înaintea scaunului boe-
ronal presidat de Stefan Mailat liber
dominus terrae Fogaras, vaivoda regni
transilv. etc. și asistat de boerii ju-
rați, anume Aldea Bika de Woyvodenii,
Radul de Lyssa, Oprea Bozgach de Wyst,
Comșa de Bessembach, Barbat de Dragus,

Sandor de Zombatha, Salomon de Wenechia, Ztanislau de Reche, Man Juga de Kopachel, Beka de Eadem, Cryzte Mille de Illien și Idomir de Waad, au mărturisit, că ei luând parte la revolta lui Mihnea Vodă au trebuit să fugă peste munți, ear' moșile lor li-s'au confiscat prin căpitanul Paul Tomori și s'au vîndut lui Pirvuly de Șinca cu 50 fl. Acum însă ei întorcându-se la supunere și răscumpărând moșile de la fiicele Pêrvului cu 80 fl., se roagă a li-se recunoște drepturile lor boerionale erezite de la protopărinții lor asupra jumătății posesiunilor lor din Șinca, și a trei pătrimi a posesiunilor lor din Ohaba, d'impreună cu munții și alpii Gercanul (Fagetul a) și Dunaya (Nemaia) și cu toate celelalte folose apartinătoare. Despre care Stefan Mailat li-a estradat diploma cu datul supra citat. Acastă diplomă apoi a fost ratificată și din partea Mariei Christierna, Principesa Transilvaniei etc. în 30 Iunie anul 1598 la cererea lui Barszan, Stoyca și Aldea, fiii lui Ztan Ilie al lui Ztan Solomon, apoi la cererea lui Aldea, Salamon, Ztoya, Dumitru fiii lui Aldea Dumitru al lui Ztan Solomon, cum și la cererea lui Ztoica și Dumitru Boyla, fiii lui Coman Boyla al lui Solomon Boyla.

(Va urma.)

Din protopresbiterate.

Conferență preoțescă în tractul Seliște.
— 27 Septembrie v.

Insufletirea pentru biserică și școlă și în consecuență interesul cel viu și rîvnă pentru ridicarea și înflorirea acestor două instituțiuni naționale a fost și este o însușire cardinală a individualității poporului român. Și unde flacăra acestei insufletiri în continuu a fost alimentată, acolo poporul nostru stă în trecut cât și în prezent a putut rezista tuturor curenților, cari cu vehemență s'au năpăstuit asupra lui. Acolo s'a păstrat legea, limba și obiceiurile, cu timbru curat național, pentru că conducătorii naturali ai lui, preoții și învățătorii, totdeauna au fost la postul lor. Și cred a nu exagera, când constat, că una dintră acele comune române, al cărei popor intrunește în sine însușirile sus amintite, e și comuna Tilișca, locul unde în est-an s'a ținut conferența preoțescă a tractului Seliște.

Invitarea la conferență s'a făcut pe 23 Septembrie st. v.

Deja de dimineță trezește sunetul duios al clopotelor bisericești pe creștinii evlavioși. Tîeran și cărturar alergic la casa Domnului, unde aveau a asista la celebrarea serviciului divin îndeplinit de parochii V. Popoviciu, V. Suciu și I. Hanzu. Biserica artistic pictată și ornamentată, melodioasele și mîngăitoare voci ale preoților liturgisitori, armonioasele răspunsuri cântate cu corectitate de corul elevilor sub conducerea harnicului inv. și director șco-

lar I. Bratu, cum și predica ocașională rostită de parohul I. Șteflea, au stîrnit simțăminte de adîncă evlavie și au ridicat mult inimile poporului ascultător.

După sfîrșitul st. liturgii corul preoților s'evîrsește invocarea duhului sf. și cu acestea trece în localul școlii spre a-și începe conferența.

Actualitatea cestiunilor desbătute și interesul de care au fost stăpîniți, atât membrii conferenței cât și publicul din loc, au adus cu sine, ca numai un membru să lipsescă, și acela scușat, ear' inteligența locală se se prezintă în număr frumos, împreună cu poporul.

Președintele Dr. I. Stroiă demonstrează prin cuvinte alese, că precum pe toate terenurile, cei de o specialitate, conduși de simțămîntul solidarității se constituiesc în reuniuni, societăți etc. pentru cultivarea și înaintarea lor, întocmai astfel și tagma preoțescă la stăruințele neobositului său cap sufleteș, condusă de același sentiment și de aceleași scopuri nobile s'a constituit în conferențe. Sulevăză folosul ce rezultă din o lucrare comună și prin această deschide sedința.

După alegerea notariului se intră în meritul programului. Ca punct mai instructiv și mai de înțeles amintesc cele două disertațiuni.

1. Căusele și mijloacele de stîrpire a concubinatelor din acest tract, elaborată de parohul A. Vlad.

Disertantul s'a achitat cu laudă de rolul său, studiind cestiunea cu diligență, tractându-o din diferite puncte de vedere și ilustrând unele părți cu învățături folositoare. Mărginindu-se în expunere în special la tractul Seliște, prezintă cu date concrete, drept cauze mai dese de concubinată: brutalitatea necreștă și înstrăinarea unei părți dintră cei căsătorii, ear' ca mijloc, ce în foarte multe cazuri are loc, recomandă renunțarea resp. abdicarea reciprocă a celor căsătorii, ca astfel să se poată tăia potecul spre concubinată.

Deși timpul era deja înaintat, totuși disertațiunea a doua:

Postul din punct de vedere al canoanelor și din punct de vedere al vieții practice a credincioșilor acestui protopresbiterat, elaborată de parohul I. Muntean, a ținut atențiunea tuturor încordată. Parintele Muntean prin gruparea materialului, estensiunea lui și prin spiritul ce transpiră din elaboratul său a ridicat tonul conferenței noastre la un grad înalt. Singură această temă putea servi drept material pentru o conferență, atât de conștient și temeinic a fost compusă și predată. Putea să satisfacă chiar așteptărilor unui expert în literatura ecleziastică, căci atât ca formă, dar' în deosebi ca conținut a atins marginile unei disertațiuni de un caracter mai înalt și ar putea figura în coloanele ori-cărui ziar de specialitate.

În partea I-mă tractează partea teoretică, istoricul acestei instituțiuni morale, cum și canoanele pe cari se bazează, ear' în partea a II-a arată ce folose a aduș și aduce postul în viață pe terenul moral, cum și însemnătatea lui din punct de vedere igienic, închi-

ind cu unele păreri, cari aplicate pe terenul practic ar servi în mod binefăcător nu numai înseși instituțiunei, ci ar putea satisface așteptărilor și pretenșiunilor tuturor păturilor societății noastre. Impresiei celei bune, care a fost produsă, i-s'a dat expresiune prin mulțumită protocolară.

Partea ultimă din program referitoare la pronunțarea pentru societatea de ajutorare, idee lansată de conf. inv. din Sebeșul-săsesc, comisiunea emisă pentru studiarea cestiunei rămîne pe lângă părerea sa din trecut insistînd pentru înființarea unei societăți de ajutorare între învățătorii și preoții acestui tract.

Cu acestea eshauriat fiind programul oficial, președintele mulțumind pentru deosebita atențiune și interes, încheie conferența. Pe urmă fruntașii comunei invită preoțiunea la masă în localul școlii, unde ne-am putut convinge de o altă însușire nobilă a țilșcanilor, de ospitalitatea lor, căci abia la 5 ore s'a ridicat masa.

Iată în conturi generale decursul și programul conferenței noastre, destul de simplu, dar' cu atât mai bogat în conținut, căci cei ce au fost cu atențiune și-au câștigat cu un mînunchiu mai mult la activul lor intelectual și moral, și și-au oțelit forțele cu arme noi pentru a putea purta lupta cu isbîndă pe terenul moral al societății române. I. O.

NOUȚĂȚI

M. Sa împăratul și rege Francisc Iosif, cum se raportează din Viena, Sâmbăta viitoare va pleca la Gödöllő, unde va petrece câteva săptămîni.

Contele Paar, general de cavalerie și inspector general al cavaleriei, în locul căruia va fi avansat arhiducele Otto, va fi numit din partea M. Sale căpitan al gardei de trabanți și al companiei de gardă pedestrească. Căpitanul gardei e în rang de submareșal.

La colecta pentru zidirea catedralei au mai intrat următoarele contribuiri: I. Pe lista parohiei Lunca (tractul Hațeg): de la Petru Grecu (Percian) 3 corone; Ioan Ali-nescu 1 cor. 60 fileri; Nicolae Grecu Aniță, Ioan Deniș, Adam Bodea, câte 1 cor. 20 fileri; Ioan Păreș, Mărcuț Popescu, Toma Marcu, Petru Alianescu, Ilie Urșicu, Adam Grecu, Gavril Rimbates, Antonie Muntean, Ioan Toncea, Iosif Toncea, Ioan Urșicu al Mariei, Tinie Grecu, Dan Herban, Simu Grecu, Demian Neag, Vasile Grecu (Percian), câte 1 coronă; de la 83 credincioși, prin contribuiri în sume sub o coronă 24 cor. 56 fileri. În total 48 cor. 76 fileri. II. Pe lista parohiei Luncoiu-de sus (tractul Zarand): de la Florica Datca născ. Roman 10 cor.; preoteasa Sofia Roman și preoteasa Elena Roman, câte 2 corone; de la șapte credincioși, prin contribuiri în sume sub o coronă 1 cor. 78 fileri. În total 15 corone 78 fileri.

a copiilor poporului nostru rămîne neinstruit din cauză că în sala de învățămînt a școlii gr. cat. nu au avut loc de cît 60—80 de copii. De azi încolo s'a mai aprins o lumină culturală în Turda.

De azi încolo putem zice, că doi învățători de două confesiuni, dar' amîndoi români, lucrează din puteri și într-o nobilă emulațiune spre a crește și instrui în limba dulce românească mlădițele poporului din Turda. Și acesta e un progres și e vrednic de amintit.

Însă însemnătatea deschiderii școlii acesteia stă mai ales în modul cum s'a înființat ea, în spiritul îmbucurător care s'a manifestat în jurul înființării ei.

Dacă școala lui George Lazar a fost produsul exclusiv al genialității și simțului de jertfă și abnegațiune a unui singur bărbat, pe atunci cu bucurie trebuie să constatăm că spiritul acesta a adus rîde insutite cari au străbătut în masele mari ale poporului.

Școala din Turda este produsul conlucrării insufletite a poporului credincios din Turda, a conducătorilor săi sufletești din loc și din centrul nostru bisericesc, din Sibiu, cum și a tuturor acelor bărbăți români din jur și din depărtări, cari și-au dat obolul pentru realizarea vechii dorințe a Românilor gr. or. din Turda.

Schimări la comanda marinei de războiu. Baronul Spaun, comandantul de până acum al marinei de războiu austro-ungare, la cerere proprie a fost trecut la pensie săptămîna trecută. În locul său e numit comandant al marinei conte Montecuccoli, ear' ca substitut contre-admiralul Leodgar Kneizler, fost până acum adlat al comandantului de port din Pola.

Strămutarea preturei din Cunța. Congregația comitatului Alba-inferiōră, tîrînd Marți în Aiud, s'a hotărît unanim, oa sedul preturei Sângătinului să fie mutat de la Cunța la Oena (lângă Sibiu).

Concertul altistei Elena Cunțan. Din cauze neprevăzute concertul anunțat pe Sâmbătă se va da Luni la 17 Octobrie a. c. st. n. în sala de la „Unicum“ cu binevoitorul concurs al dlui Wilh. Orendt și al dnei M. Dr. Brote, pe la gî următorul program:

1. Fr. Schubert: a) Wehmuth; b) Die Liebe hat gelogen.
2. G. Dima: a) Cîntec de tîmna; b) Prea marea-mi fericire.
3. Rubinstein: Es blüht der Thau. Joh. Brahms: Die Mainacht.
4. I. L. Bella: a) Erste Liebe; b) Unvergesslich.
5. Joh. Brahms: Cîntece țigănești 2—6.
6. C. Loewe: Archibald Douglas.
7. Hugo Wolf: Zur Ruh. zur Ruh. Rich. Strauss: Ich trage meine Minne vor Wonne stumm. B. Bock: a) Rote Rosen; b) Aus „Dämmerung“.
8. H. Kirchner: Priveghitoarea. G. Dima: Sub ferestra mîndrei mele. C. Loewe: Nime n'a vîdut.

Acompaniarea punctului 4 a binevoitor o lua asupra sa însuși compozitorul, dl director de muzică I. L. Bella.

Bletele de intrare se vînd cu începere de Vineri, 14 Octobrie a. c. 8 ore dimineața, până în ziua concertului 5^{1/2} ore sîra la librăria G. A. Seraphin (strada Cîsnădiei) și sîra la cassă.

Preturi: Loge (pentru 5 persoane) 12 cor., locul I. 2-40 cor., locul II. 1-60 cor., locul III. 1-20 cor., loc de stat 60 fil., pentru studenți 40 fil. (locuri de stat se vînd numai sîra la cassă). Începutul la orele 7 sîra.

Povoii și grindină. Marți după amiază s'a descărcat asupra Budapestei un mare povoi împreună cu grindină, care în timp de 15—20 minute a curs cu atîta abundență, în cît nu numai străzile erau inundate de apă așa că nici pașanți nici trăsuri nu puteau umbla pe ele, ci s'au umplut de apă și vr'o șeptezeci pivnițe și cuartire de pivniță.

Ce e radicalismul? Deputatul radical Dr. Steinwender caracterizează pe cei cari mînuiesc radicalismul, prin următoarele: Cei cari tind la lucruri nerealizabile nu sunt radicali, ci nebuni; cei cari promit alegătorilor lor imposibilități nu sunt radicali, ci escamatori (îșelători); cei cari disconsideră moravurile societății cinstite nu sunt radicali, ci mișei; cei cari cred în infalibilitatea a ori-ce fel de program nu sunt radicali, ci hăbuci; cei cari seduc poporul să creadă că prin un program ôre-care 'i pot vindeca toate necazurile și lipsele, nu sunt radicali, ci vrăci (îșelători). Prin aceste caracterisări negative Dr. Steinwender arată cum are să fie radicalismul cinstit, dar' înfierăză totodată și pe politicienii cari abuzează de credulițea alegătorilor.

Începînd de la înălțarea Sa iubitel nostru metropolit și până la cel mai sîrac tîeran din Turda, așa dar' de la vîlădică până la opinecă, toți după puteri și după tragerea de inimă pentru școala română au contribuit cu oferte benevole, cu sprijinul moral și intelectual, care încă nu e de desprețuit, ca ideea trup să se facă.

Și trup s'a făcut. De aceea azi, când cu inimă plină de bucurie asistăm la deschiderea festivă a acestei școle, cade-se să facem amintire despre toți donatorii și sprijinitorii maritimoi ai noștri.

Înainte însă de a da cître listei contribuitorilor, dați-mi voe, ca în câteva cuvinte să vă prezint istoricul înființării școlii noastre.

Când s'a realizat vechia dorință a tractului gr. or. al Turdii, ca sediul protopopesc să se transpună la Turda și astfel parochia aceasta să devină parochie centrală, am simțit toți că trebuie să facem tot posibilul, ca să ridicăm parochia aceasta în totă privința la nivelul ce trebuie să 'l ocupe ca parochie centrală și de oraș. Am vîdut însă cu înfrîntare, că până să ajungem la nivelul acesta ne trebuie multe, mult zel, muncă multă și mai vîrtoasă adică ce ne lipsia, mulți bani.

(Va urma.)

FOIȘORĂ

De la Turda.

Ni-s'a trimis vorbirea dlui Dr. Valer Moldovan, rostită cu ocașiunea deschiderii primei școle rom. gr-or. în Turda. O publicăm după cum urmează:

În cîrînd se vor împlini o sută de ani de când un dascăl român a trecut Carpații și a deschis în capitala Munteniei prima școală românească. Fără alaiu și pompă s'a s'evîrșit deschiderea. Numai dascălii greci și bulgari din București au luat cu mult necaz act despre dascălul Lazar, pare-că simțeau, că din acest modest dascăl transilvănean le va veni perirea. Și așa a și fost. Azi după o sută de ani vedem rîdele muncii lui.

Grecoteii și bulgarii s'au risipit ca plîva, școlile lor nu mai există, și în locul lor două universități, o mulțime de gimnasii, și mii de școle populare propovăduiesc cultura în dulce limbă românească.

Azi încă asistăm la deschiderea unei școle românești.

Departe însă se fie de la mine gîndul de a atribui momentului o însemnătate așa de mare și de epocală, ca a deschiderii primei

școle românești a lui George Lazar. Pentru-că din mila lui Dumnezeu și din truda și iubirea de neam a înaintașilor noștri, azi avem și noi cei din regatul sf. Stefan mii și mii de școle populare, aprîpe în fie care comună. Avem și noi vr-o 5 gimnasii, școle reale și comerciale, școle de fete și alte instituțiuni culturale.

Școala aceasta, la a cărei deschidere festivă ne-am adunat astăzi, nici chiar în orașul acesta nu e prima școală românească. Ceea-ce dă o ôre-care însemnătate acestei serbări e în linia primă caracterul confesional, întru-cît noua școală e prima școală gr. or. aici în Turda.

Dacă v'am reamintit deci în ziua de azi de prima școală românească de acum o sută de ani, am făcut-o numai din pietate față de apostolul, de înaintemergătorul a cărui pildă măreță trebuie să ne steie înaintea ochilor și să ne inspire de câte-ori punem umăr lângă umăr, ca să mai adăugem o petricică la edificiul cultural al neamului românesc.

Dar' are o ôre-careva însemnătate și școala noastră. Și însemnătatea aceasta nu stă numai în faptul, că de azi încolo instruirea celor 2—3 sute de copii români din Turda nu mai cade în sarcina unui singur învățătoriu, nu trebuie să vedem cum o mare parte

Rușii atacă! Pe câmpul de război din Mandjuria la începutul lunii curente s'a întâmplat o întorsătură interesantă în evenimentele războiului. În 2 Octombrie generalul Kuropatkin a dat un ordin de zi, în care spune că prin sosirea trupelor auxiliare întărind-se oștirile de pe câmpul de război în măsură suficientă spre a ține pept cu oștirile japoneze, a sosit timpul, ca părăsind tactica de defensivă observată până acum, să începă atacul și să raporteze învingeri demne de gloria armatei rusești din trecut. În 5 Octombrie apoi trupele rusești au și plecat de la Muoden înapoi spre Jantai și Liaojang (unde fuseseră stranic bătute la începutul lunii Septembrie), cu scop de a ataca oștirile japoneze. Că de atunci până acum întâmplându-se deja vreo luptă mai de importanță, — nu se știe pozitiv.

Crocodil în Timiș. Nu de mult se oprise la Lugoj o menagerie ambulantă, care avea și trei crocodili. Unul dintre ei a scăpat cumva din bascul menageriei și a fugit în riul Timiș, unde n'a mai putut fi găsit. Într-aceea menageria a plecat mai departe, ear' Marți dimineața crocodilul fugit a fost găsit în câmpul de din jos de oraș, aproape de malul riului, istovit de toamnă în așa mare grad, în cât abia mai dădea semne de viață. Orașul nu știe ce să facă acum cu primejdioasa jivină.

Din cauza cloșanilor. Marți dimineața o servitoare a casei de comerț de cereale „Haller et Goldschmidt” din Văz a mers să scotă gheață din ghietaș, dar' nu s'a mai reîntors. A intrat apoi în ghietaș stăpânul Goldschmidt, ca să afle cauza întârzierii, dar' nu s'a mai reîntors nici el. Tot astfel a pățit și un al treilea, care a intrat după ei. Fînd recurați în ajutorul pompierii, aceștia provăduți cu aparate de salvare au intrat în ghietaș, unde au găsit pe cei trei întinși jos fără simțiri. Scoși la aer curat, după îndelungate stăruiri a succes apoi a-i readuce la viață pe toți trei. Prin cercetările ulterioare s'a constatat apoi, că în pivnița din nemi-jlocita apropiere a ghietașului fiind mai multe buți cu must, ear' zidul despărțitoriu fiind găurit de cloșani, gazurile provenite din fermentația mustului au pătruns în ghietaș. Aceste gaze erau să cauzeze moarte celor trei înși intrați în ghietaș.

Fiul pierdut. Încă cu vreo 64 de ani desparuse din casa părintească din Cleveland feciorușul Christian Charles și nime nu i-a mai auzit de veste, așa că părinții lui se împăcaseră cu ideea că fiul lor s'a prăpădit. Zilele trecute însă fiul pierdut a sosit la Cleveland ca moșneag de 80 ani, dus de dorul după părinți și locul nașterii. A casă n'a mai găsit însă de-cât pe mamă-sa, în etate de 99 ani; tatăl său murise de mult. În acest lung șir de ani „fiul pierdut” a trecut prin multe vicisitudini de ale vieții, a luat parte în războaie, s'a încercat cu tot felul de muncă într-o căștigarea celor pentru traiul, ear' în urmă i-a suris și lui norocul și ca om bogat s'a așezat în Des-Moines. De acolo a plecat să-și cerceteze părinții, și acolo și va duce acum pe mamă-sa.

Cărți și reviste.

„Reuniunea învățătorilor români de la școlile populare confesionale ortodoxe din protopresbiteratele Arad, Chișineu, Șiria, Boroșineu, Bateni, Radna și Halmagu. Organ periodic oficial, elaborat din încredințarea comitetului reuniunii, de Ioan Moldovan. — Acesta e titlul unei broșuri de 32 pagini 8°, apărută ca nr. 1 și 2 (Anul I.) dto 18 Septembrie v. al mai sus intitulatului „organ periodic oficial”. Conține raport despre adunarea reuniunii ținută în 15—17 August v. a. c. în Șiria, împreună cu procesele verbale ale ședințelor acestei adunări și cu două discursuri ale vicepreședintelui reuniunii. A apărut în Arad (tipografia diecesană) și costă 5 cor. pe an.

„Momente din viața bisericească a Românilor ortodocși din Transilvania, din anii 1780—1787”, de Mateiu Voilean, asesor consistorial. Sibiu, tipăritura tipografiei archidieceșane. Preț 80 fileri + 10 fileri post-port. Se poate procura de la librăria archidieceșană.

Studiu din sfera iconografiei orientale.

De Dr. Miron E. Cristea.

(Urmare)

Mănecând de la aceste considerante, sunt de ajuns următoarele icône, proiectate d. e. și pentru catedrala de la Sibiu.

Rëndul I: Pe aripile ușilor împărătești *Bunăvestirea*.

Lângă ușile împărătești *Iisus* în dreapta, *Maria* în stânga.

Pe ușa de la sud: arhangelul *Mihail*; pe cea de la nord arhangelul *Gavriil*; ori archidiaconul *Stefan* pe una, mai ales că *Gavriil* ocură deja odată pe ușa, și alt diacon pe cealaltă.

Lângă ușa nordică *S. Ioan Botezătorul*; dincolo la locul corespunzător: *Sfântul Nicolae* de la Mira Lichiei.

Cele 4 icône principale pot fi sau întregi, sau numai bustul; dar' în cazul acesta trebuie să fie mai mari, bogat ornamentate. Une-ori sunt ferecate în argint și aur și provăduite cu petri scumpe.¹⁾

În rëndul al II-lea urmăză cele mai însemnate dintre praznicele domnești sau împărătești întru mărirea uneia din cele trei fețe dumnezeiești, în ordine cronologică.

1. Nașterea Domnului (25 Decembre).
2. Tăierea împrejur și darea numelui lui *Iisus* (1 Ianuarie).
3. Botezul Domnului (6 Ianuarie).
4. Întimpinarea Domnului, la 40 zile după naștere (2 Faur).
5. Schimbarea la față (6 August).
6. Intrarea lui *Iisus* în *Ierusalim*.
7. Învierea Domnului.
8. Înălțarea Domnului.
9. Pogorârea duhului sfânt.
10. Înălțarea sfintei cruci (14 Septembrie), cea asemenea cu sărbătorile domnești.

Ear' dintre sărbătorile Născătoarei de Dumnezeu:

11. Nașterea (8 Septembrie).
12. Adormirea (15 August).

Bunăvestirea (25 Martie) este deja pe ușile de la mijloc. Ear' a 4 sărbătoare a mamei Domnului „*Intrarea în biserică*” (21 Novembre) poate lipsi; sau dacă se pune această iconă, trebuie să se omită alta, d. e. nr. 2.

Șase dintre aceste icône vin în stânga (1—6), și 6 în dreapta (7—12).

Între ele, la mijloc și de-asupra ușei împărătești: *Cina cea de taină*.

Dacă mărirea spațiului ori sculptura templei nu va permite a se face toate, se pot alege mai puține, d. e. jumătate; dar' cele mai principale praznice, și anume cele de sub nr. 1, 4, 6, 7, 8, 9.²⁾

De-asupra *Cinei-cei-de-taină* icona hramului, adică *sfânta Treime*, mare și grandioasă, așa ca să formeze centrul întregului iconostas.³⁾

În rëndul al treilea vin *sfînții 12 apostoli* în câte 6 icône de-a dreapta și de-a stânga icônei mari a sfintei Treimi.⁴⁾

Dacă spațiul nu permite a se face fie-care separat, se pot cuprinde câte 2 la oaltă, toți în 6 icône, ca bună-ora la intrarea bisericii grecești din Viena. După evangelistul Marcu, Christos a trimis câte 2 să învețe neamurile.

Sus de-asupra hramului Crucifixul sau *Restignirea*, de-a dreapta crucii cu sfânta Maria, de-a stânga cu Ioan evangelistul (Trimorphion).

Iisus Christos.

Cele mai însemnate chipuri din iconostas sunt fără îndoială icona lui *Iisus* și a mamei sale *Maria*, ambele figuri istorice, cari au trăit pe pământ.

Insemnătatea lor reclamă a se da acestora atenție specială. De aceea le vom tracta mai în detaliu.

¹⁾ Nu se știe, dacă acest obicei de-a trage în metal cele mai venerate icône este vechi sau nou. În veacurile mai nouă însă a devenit acest us forte lătit, mai ales la Ruși.

²⁾ Caracteristic este d. e., că la catapitasma catedralei de la Cernăuți și de la biserica Mirăușilor cele 12 praznice sunt în 2 rënduri 6+6. Numai o praznică sunt la templu vestite bisericii a stăntului Spiridon din Iași. De-asupra praznicelor apostolilor (câte 2) și mai sus prorocii, în medație. Stăntul Spiridon e ca arhieru, dar' mitra lui samănă a coșniță împletită din ceva. E ca mitra papei sau ca mitra din renumita iconă *Madona Sixtina* a lui Rafael. În vîrf cruce. În vechime mulți purtau mitră fără cruce. În biserica grecească din Brăila stăntul Spiridon are aceeași mitră ascuțită, dar' fără cruce, ca în T. v.

³⁾ Hramul ar fi să fie în locul sfântului Nicolae. Acolo însă se potrivește hramul, mai ales când e un sfânt reprezentat în o singură persoană. Stănta Treime însă se potrivește mult mai bine la locul propus de noi, la mijloc, așa ca să cuprindă loc mai mare de cât celelalte. În capela cea veche din Sibiu-Cetate, acum demolată, încă era hramul „*Schimbarea la față*” la locul acesta. (Vezi biserica din Gurariu, un sat mare de lângă Sibiu, unde este acum așezat acest iconostas).

⁴⁾ În bisericile din România și Bucovina se dă multă atenție picturii apostolilor, și în deosebi lui *Petru* și *Pavel*. Adese-ori îi găsim pe acești doi stâlpi ai creștinismului — pe lângă locurile prescrise și obicinuite — și în tinda sau în pridvorul bisericilor.

Așa la biserica din *Bușteni*, restaurată de regele Carol. În vestibul aflăm pe *Petru* cu 2 chei și o carte în mîni; ear' pe *Pavel* cu sabia și cu carte. În picioare au sandale. Pe lângă aceste semne distinctive, cari indică influința apusă, aflăm însemnat și numele lor.

La Domnița-Balașa îi aflăm ca decorațiuni ai fereștilor, pe lângă sfînții părinți (la fereștile altariului), pe lângă mucenicii George, Dumitru, Pantilimon, Cosma. *Petru* cu chei, *Pavel* cu sabie, Andrei cu crucea ascuțită, Toma cu sulita, toți cu semnele lor, obicinuite la apuseni, și cu sandale.

Esteriorul lui Iisus ni-se prezintă după descrierea din *„Egypcia”* astfel: „*Trupul Dumnezeu-omului este trei coți de lung*”, puțin cam plecat. Nota caracteristică este *blîndețea*. *Sprâncene frumoase, imbinat; ochi frumoși, nas frumos; pîrl creț, (οὐλότριχον) puțin galben, barbă neagră; degetele mînilor preacurate sunt ceva lungi, dar' proporționate. Preste tot e după caracterul mamei sale, din care și-a luat viață, făcîndu-se om desăvîrșit*”.

De un deosebit interes este în această privință fotografia ce i-o face lui Christos proconsulul roman *Lentulus* în o epistolă, pe care o scrie senatului roman. El a fost proconsul al Iudeei înainte de Irod, și a văzut pe Iisus. Acesta scrisoră este, cei drept, apocrifă, dar' totuși este din primele veacuri ale erei creștine și cuprinsul ei consună cu descrierile celor mai vechi sfînți părinți despre figura lui Iisus. Deci trebuie, că cuprinde cea mai fidelă tradiție referitoare la figura lui Christos. (Textul ei se află la Fabricius „*Codex apocryph*”. N. T. Hamburg 1703). Epistola este următoarea:

„*În acest timp a apărut un bărbat, care trăiește încă și este dotat cu mare putere, numele lui e Iisus Christos, învețăceii lui îl numesc fiul lui Dzeu, ceilalți îl consideră de un puternic proroc. El învie morții, el vindecă bolnavii de ori-ce slăbiciune și necaz. Bărbatul acesta este înalt și proporționat, fiziognomia lui e serioasă și plină de virtute, așa în cât la prima vedere o poți iubi și tot-odată respecta. Pîrlul lui are colorea vinului și până la urechi este neted și fără luciu, dar' de la urechi până la umer strălucește, și e buclat. De la umeri în jos se desparte pe spate în două, după usul Nazarinenilor. Fruntea e curată și armonică, fața nemaculată și de o anumită roșăță, espresia nobilă și delicată, nasul și gura fără cusur, barba e bogată, în colorea pîrlului și în furculițe. Ochii sunt vineți și forte luctori. Este plin de auctoritate la admonieri și desaprobari, ear' cuvîntul lui este plăcut și convingător la învețare și incurajare. Fața lui are o deosebită demnitate și ceva plăcut. Nimenea nu l'a văzut rîdînd, — dar' l'au văzut adese-ori plîngînd. La înfățișare e svelt. Are mîni ôble și lungi; brațe frumoase. E serios și ales în vorbirile sale și cruțător la vorbe. După înfățișarea sa e cel mai frumos dintre fiii ômenilor*”.

Ioan Damascen acceptăză în veacul VIII această descriere, precum a făcut și *Nicephoros Callistos* în veacul XIII.

Iată cum descrie *Nicephoros Callistos* în istoria sa bisericească pe Iisus: „*Înfățișarea esteriôră a Domnului nostru Iisus Christos este, precum o știm din tradițiunea bătrînilor și pe cât aceea se pôte descrie în cuvînte, următorea: El avea față frumoasă și vie, lungimea trupului era de șapte palme. Pîrlul capului era galben și nu tare des, ceva buclat, sprîncenele slabe și neincovovate, din ochii galbeni și vineți lucea un farmec admirabil. Ei erau ageri și nasul lung. Barba era galbenă, dar' nu lungă. Pîrlul capului îl purta mai lung, căci capul lui nu l'au atins forfecile, nici mîna omenescă, afară de cea a mamei sale (și acesta numai în frageda-i etate). Grumazii îi erau ceva plecați, așa în cât nu era de o constituție puternică și durabilă. Fața era în colorea grăului, nu era rotundă și nici tare marcată, ci ca a mamei sale, ceva plecată în jos și roșetică, afară de aceea strălucia din ea demnitate însoțită de înțelepciune și blîndeță, care nu cunôște mânia. În fine semăna în toate dumnezeieștii și celei fără prihană mamei sale*”. (*Niceph. Callistos, Eccles. Histor. T. I. I. 1 cap. 40 ed. Paris, fol. 1530*).

Figura lui Iisus din pictura bizantină corespunde mult acestor descrieri. Abateri aflăm numai în puncte neesențiale; d. e. la colorea pîrlului, barbei și a ochilor, în cari privințe nici nu există nimica hotărît. În *„Egypcia”* și la Ioan Damascen (*Opera T. I, p. 631*) pîrlul e negru, pe când la *N. Callistos* și în mai multe mosaicuri grecești din veacul X apare blond. În mănăstirea sfântului Luca din Livadia (edificată 920—974) aflăm unele scene însemnate din viața lui Iisus lucrate în mosaic; și anume pe pendentivele cupolei celei mari. În pendentivul nord-vestic este Botezul Domnului. Iisus este în pielea golă și cufundat în apă până la umeri; ochii lui sunt aici de tot negri, pîrlul lung și forte blond, deschis; asemenea și barba, care e fină și scurtă.

Pe boltitura năiei din aceeași biserică, spre nord, are Iisus ochi vineți, mari, pîrlul și barba aurii, fața lungăreță. Spre sud e alt Christos cu ochi negri, mari; barba fină, scurtă și roșetică; pîrlul este lung, obrazii supti, pielea uscata, în forma pergamentului; haina aurie, mantia albastră.

Ținuta cam plecată a lui Iisus este luată după *Ioan Damascen*, care zice: „*Vechii istoriografi îl descriu ceva cam plecat, cu colore lucitoare, barbă neagră, fața în colorea grăului, ca și a mamei-sale*”.

(Va urma.)

¹⁾ Manualul *„Egypcia”* ne învătă, că lungimea trupului omenesc este de 9-ori cât lungimea capului (*ἐννέα αὐγῆ* = lumină, și; *αὐγῆ* = ochi). În muntele Atos și acuma observă unii această măsură.

Leonardi da Vinci calculăză de 10-ori capul.

Alții nu mai iau proporția 1:9, ci 1:8; deci trupurile sunt mai scurte. Mijlocul corpului îl formăză partea de sub pîntece. Deci se aplică patru astfel de măsuri în sus și 4 în jos. Arta romanică încă dă trupului 9 măsuri de acestea.

În veacul XIII 8¹/₂, în veacul XIV și XV 8 și 7¹/₂. În veacul XVI lungeste renaissanța talia; figurile lui Jean Gouzon ajung earăși 9 măsuri. Lesneur asemenea iubia figurile lungi. Adevărata proporție a trupului omenesc este 1:7¹/₄ - 8, măsura acceptată de pictorii cari se basază la desemnarea figurilor pe realitate.

Este recomandat de cei mai distinși profesori și medici ca remediu eminent contra:

ca bronhită acută, tusă convulsivă,

morburilor de plumâni, afecțiunilor organelor de respirație, mai ales este recomandat convalescenților după influență.

lăturăză tușă și flegma, și face să înceteze asudorea de noapte. În urma gustului și mirosului său plăcut se ia cu plăcere și de copii. Se capetă în farmacii cu 4 cor. sticla. Cumpărătorul să fie atent, ca fie-care sticlă să fie provăduită cu firma următoare:

F. Hoffmann-La Roche & Co., fabrică chimică, Basel (Elveția).

Sirolin

Promovăză apetitul și face să crească greutatea corpului, de-lăturăză tușă și flegma, și face să înceteze asudorea de noapte. În urma gustului și mirosului său plăcut se ia cu plăcere și de copii. Se capetă în farmacii cu 4 cor. sticla. Cumpărătorul să fie atent, ca fie-care sticlă să fie provăduită cu firma următoare: (216) 12—52

Despre emigrarea la America.

Chestia emigrării la America încă nu a succes a fi astfel rezolvată, ca să fie odată deplină ordine. Fiecare autoritate dă altă explicație legii despre emigrări. Un număr însemnat de cetitori și abonați de ai noștri în zilele din urmă ni s-au adresat cu rugarea să le dăm deslușiri asupra felului cum e regulată afacerea emigrării. Unii se plâng chiar că nu li s-au estradat pasport, ori numai după multe alergări împreunate cu neplăceri au putut ajunge în stăpânirea lui. Neputând răspunde singuraților, dăm la acest loc deslușirile dorite.

Ministrul-president conte Tisza István a anunțat apriat în casa deputaților, că sub nici o împrejurare nu va scurta hotărârile sale liberale privitoare la emigrări. Fie-cărui emigrant îi stă în voie să călătorească pe unde vrea. De aceea ministrul-president a accentuat în ședința publică a casei deputaților, că nu va silii pe nici un emigrant să și părăsească patria prin Fiume. Folosindu-se de linie această, călătorul e silît să petreacă 18 zile pe mare până la debarcare în America. Notarii comunalni și cercușii au primit instrucție de la guvernul ungar numai să recomande emigranților linia ființată, dar' mai departe se nu mîergă în privința asta. Notarii pot deci să recomande ca'ea asista mai lurgă, nu pot silii însă pe nimenea să se folosească de ea. Dacă emigrantul declară că vrea să călătorească la Breme, de unde ajunge la America în șapte zile, notariul e dator să-i libereze pasport și peste Breme. În cas că notariul totuși ar denega această, emigrantul e în drept să ridice plângere contra notariului la vice-comitele. Acesta apoi îndată o să dispună estradarea pasportului peste Breme. Dacă și acum s'ar întâmpla, ca cineva să scurteze libertatea emigrantului, silindu-l să folosească linia ființată, n'are de cât să înștiințeze de urgență despre această pe ministrul president conte Tisza István, ca ministru de interne, în Budapesta. Și ministrul-president fără îndoială îi va face dreptate. Avînd emigrantul pasportul, poate călători fără pedeci peste Oderberg la Breme, de unde 7 zile mai târziu poate debarca în America. Pe cale se nu se lasă a fi înfricat de agenți. Agenții sau comisionarii n'au dreptul să oprească pe nimenea și dacă emigrantul totuși ar fi eșuat la șicane din partea acestora, imediat să facă arătare la ministrul-president pe cale telegrafică, cerînd totodată pedepsirea agenților. În astfel de cazuri ministrul president dispune la moment, ca emigrantul să poată călători liber, cum și, ca agenții să fie pedepsiți. Ministrul-president pretinde de la agenți și e dator să pretindă respectarea legii și să nu șicaneze pe călătorii cu pasport preste Breme. Fără pasport însă nimenea să nu călătorească la America. Chiar și pentru-ă ori cui se dă pasport.

„Hotelul comunal“

din Seliște

edificiu nou modern cu 6 odăi pentru pasageri, pavilion de vară, grădină, popicărie (cu glărie), grajduri etc., mobilat, cu întreg inventarul pentru bucătărie, restaurant, cafenea și odăi de pasageri

se dă în arîndă pe anii 1905, 1906 și 1907.

Consumul anual circa 7000 l. vin, 175 hl. bere și 120 l. lichior și rum. — Condițiunile se pot ceti în cancelaria comunală.

Licitația verbală în 23 Octombrie a. c. la 10 ore a. m. până când se primesc și oferte închise provădute cu 400 cor. vadiu și cu declarația că condițiunile sunt cunoscute.

[294] 2—2

Primăria comunală.

Birtul comunal

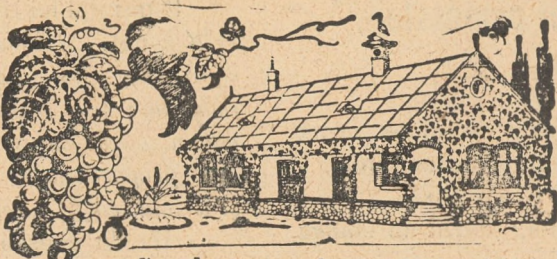
din Marpod

cu licența pentru cărcimărit și vinderea tutunului se dă în arîndă pentru timpul de la 1 Ianuarie 1905 — 31 Decembrie 1907 prin licitațiune publică în sala cea mare a caselor comunale din Noerichiu la 26 Octombrie a. c. 9 ore a. m.

Prețul de strigare e 750 corone; vadiul 10%, ear' ofertele în scris se primesc până la începerea licitațiunei; ulterior de loc nu se primesc.

Condițiunile se pot vedea în cancelaria comunală.

[292] 2—3

Să plantăm umbră de viață de vie

pe lângă orice casă și în grădinile noastre de casă, în pământ și năsip.

Pentru acest scop însă nu se potrivește ori-ce soi de struguri, de-și toate soiurile sunt plante curpente, fiind-că o parte mare din ele, chiar și dacă se desvîltă, nu dă rode, din care cauză mulți nu au putut obține nici un rezultat. Dacă însă se plantază soiuri bune pentru formarea de verdeață, acestea provăd apoi casa pe întreg timpul cîcerii cu cele mai eminate soiuri de struguri tămăioși și alte soiuri de struguri dulci.

[12] 15—20

Strugurii cresc pretutindenea în patria noastră și nu există casă, pe lângă ale cărei ziduri nu ar putea fi cultivați, cu neînsemnate spese; afară de aceea servesc de cea mai frumoasă podobă și pentru alte clădiri, grădini, garduri ș. a. fără să detrage cît de puțin din locul merit pentru alte scopuri. Și apoi strugurii sunt cele mai mulțămitoare pome, de-ace-rodesc an de an.

Soiurile sunt descrise în un preț-curent ilustrat, care, indicîndu-se adresa prin cartă postală, se trimite fie-cărui, gratis și franco.

Erste Ermelléker Rebenschule, Nagy-Kágya, p. u. Székelyhid.

[295] 1—3

Concurs

În urma rezoluțiunei Preavereratului Consistoriu arhidiececan din 21 August a. c. nr. 8722 B. se descrie concurs nou pentru întregirea parohiei vacante Tamasa cu termenul de 30 zile de la prima publicare în „Tel. Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele datorite în fașuinea cîla B. pentru întregirea dotațiunei de stat.

Concurenții au a-și înainta rugărilor de concurs construite conform normelor din vigore, la subscrisul oficiu în termenul deschis, și a se prezenta înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sîrbătoare la biserică spre a cânta respective a celebra și cuvînta.

Fizeș-Sânpetru, 23 Septembrie 1904

Oficiul protopresbiterial gr. or. Unguraș în conțelegere cu comitetul parohial.

Pavel Roșca
protopresbiter.

Nr. 295/1904

[296] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în comuna bisericăscă de clasa III. Gârda-de-sus cu filia Neagra-de-sus, protopresbiteratul Câmpeni, se publică concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele acestui post sunt cele arătate la întregirea dotațiunei preotești de la stat (mai multe stolare).

Doritorii a ocupa acest post să trimită rugărilor lor concursuale cu documente recerute la subscrisul oficiu în termenul deschis și să se facă cunoscuți comunei bisericăști mai înainte de alegere.

Câmpeni, 23 Sept. 1904.

Romul Furdul
protopop.

Nr. 294/1904.

[297] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în comuna bisericăscă gr. or. Valeaverde de clasa III a, protopresbiteratul Câmpeni, se publică concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele sunt cele arătate cu ocaziunea întregirii dotațiunei preotești de la stat.

Doritorii a ocupa acest post să trimită rugărilor lor concursuale cu documentele recerute la subscrisul oficiu până la termenul cuvenit și să se facă cunoscuți comunei bisericăști înainte de alegere.

Oficiul protopresbiterial gr. or. Câmpeni.
Câmpeni, 23 Septembrie 1904.

Romul Furdul
protopop.

Nr. 932 1904.

[299] 1—3

Birtul comunal

din Chirpăr

cu licența pentru cărcimărit și vinderea tutunului se dă în arîndă pentru timpul de la 1 Ianuarie 1905 — 31 Decembrie 1907 prin licitațiune publică în sala cea mare a caselor comunale din Noerichiu la 26 Octombrie 1904 la 9 ore a. m.

Prețul de strigare e 500 cor.; vadiul 10%, ear' ofertele în scris se primesc până la începerea licitațiunei; ulterior de loc nu se primesc.

Condițiunile se pot vedea în cancelaria comunală.

Nr. 633. 1904 [288] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de parohi din comunele Cărstău, Pescera și Scrofa, se descrie concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în „Tel. graful Român“.

Emolumentele împreunate cu fiecare din aceste posturi, sunt cele fașionate în cîla B. pentru întregirea venitelor preotești de la stat.

Concurenții au a-și așterne cere rile, instruate în sensul normelor din vigore, în termenul deschis la subscrisul oficiu protopresbiterial și a se prezenta în vre-o Duminecă ori sîrbătoare în biserică, pentru a cânta respective a celebra și cuvînta.

Brad, la 14 Septembrie 1904.

Oficiul protopresbiterial gr. or. Zarand, în conțelegere cu comitele parohiale.

Vasiliu Damian
protopresbiter.

Am onore a aduce la cunoștința onoratului public român din loc și jur că mi-am mutat

Prăvălia de manufactură

din piața mică nr. 2, tot în piața mică nr. 11 în dosul păpușcarilor.

De-ace-acă plătesc chirie pentru localul prăvăliei cu 1600 corone anual mai puțin, mă aflu în plăcută poziție a putea servi cu prețuri și mai efitne, și mi-am propus, ca — dacă Dumnezeu îmi va ajuta — în cel mai scurt timp să-mi asortez depositul cu tot felul de mărfuri țărănești, precum bumbac, pînă, lănică, arniciu, țesături, mai multe soiuri de pânză, cum și carpe de pînă, etc.

Pentru inteligență ofer depositul meu bine asortat în cămăși de chiffon, creton, Oxford și Trico, apoi ismene, gulere, manchetă, cravate, cuverture de lână și bumbac, plapome în creton, ruș, satin cu vata umplute, ploiere, cămăși de dame, camisole, fuste, cretonuri, pergaluri, barcheturi, stoffe de pînă, și toate căptușelile recerute la efectuarea hainelor de dame și bărbați, cum și alți o miia aici neamintiți articli. O mică probă ajunge ca să se convingă ori-cine despre efitnătatea și soliditatea prăvăliei mele.

[39] 31

Rugînd onoratul public românesc pentru binevoitoriul seu sprigin, semnez

cu totă stima

Aurel Popescu.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent

nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

vindecă și înviorază

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bole

pe lângă garanție.

da împrejurărei, că acest vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sîngelui, anemie, amețeli, învîrtura de ureche, bătăie de inimă și rciuri de inimă, asma, auzul greu, sgărăriuri de stomac, lipsa poștei de mîncare, receală la mîni și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influență, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sîngelui și multor altor bole cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ de-ace-că „Ciasul-Volta atît în Germania cît și în Austro-Ungaria a fost oficiuș oprit fiind nefolositor, pe cînd aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.—

folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 4.—

folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Espeditie din centru și locu de vîndare pentru țără și străinătate e: MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colțul străuua Kálmán.

Săpunul Schicht

cu marca:

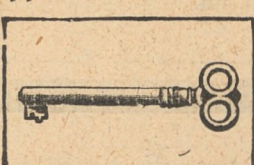
„cerb“

ori

„cheie“

e cel mai bun, mai spornic și prin urmare cel mai efitn. E liber de substanțe stricăciöse.

Se capătă pretutindenea!

(122) 19—34

!! La cumpărare se se observe, ca fie-care bucată de săpun !! să fie provădută cu numele Schicht și cu o marcă de sus. !!